

GITSCHOTELLEI 188 2140 ANTWERPEN

FEDERATIE STEINERSCHOLEN
VLAAMS ONDERWIJS OVERLEGPLATFORM
RAAD VAN INRICHTENDE MACHTEN VAN HET PROTESTANTS-CHRISTELIJK ONDERWIJS
FEDERATIE VAN ONAFHANKELIJKE, PLURALISTISCHE, EMANCIPATORISCHE METHODESCHOLEN

Standpunt naar aanleiding van de hoorzitting in de Commissie Onderwijs

Conceptnota bestuurlijke optimalisatie

Situering

- Het 'Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers' (OKO) is een samenwerkingsstructuur van de vier kleine koepels uit het vrij onderwijs. We delen een aantal uitgangspunten en bekommernissen en werken samen in het kader van een gezamenlijke belangenbehartiging. Wij zijn voorstanders van meer vrijheid, vertrouwen en verscheidenheid.
- De scholen, de schoolbesturen en de koepels zijn echter zeer verschillend en profileren zich op basis van filosofische, levensbeschouwelijke en/of pedagogische eigenheden. Daaruit vloeien vaak ook specifieke visies voort op bestuurlijke organisatie. In veel van onze scholen heerst een sterk participatief klimaat. Ouders en personeelsleden werken vaak tot in het schoolbestuur samen. Dit maakt deel uit van de identiteit.
- Al komen onze scholen nog niet zo heel veel voor, we kunnen misschien wel zeggen dat we een plaats hebben verworven in het onderwijsveld en hier en daar ook in de onderwijsregelgeving.
- Er wordt vandaag intens samengewerkt tussen scholen met een gelijkaardige of zelfde pedagogische visie. Dat is nodig om alle uitdagingen aan te kunnen gaan en tot een goed einde te kunnen brengen. Vaak, maar niet altijd, kreeg die samenwerking vorm via Vlaanderenbrede scholengemeenschappen. Samenwerken met scholen met wie men de visie deelt, is niet alleen verrijkend maar vaak ook efficiëntieverhogend.
- De bestuurlijke kwaliteit kan zeker nog geoptimaliseerd worden. We willen ons daarin engageren. Wat we echter willen vermijden is dat we in een keurslijf gedwongen worden dat op maat van anderen werd gemaakt, maar ons absoluut niet past. We willen de bestuurlijke optimalisatie kunnen realiseren op een wijze die aansluit bij de keuzes die ter plaatse gemaakt worden.

- We dachten dat we als kleine onderwijsverstrekkers niet echt bezorgd hoefden te zijn omdat er in de beleidsnota sprake was van structurele samenwerkingen, van optimalisatie en niet van schaalvergroting en van respect voor de verscheidenheid van het bestuurlijke onderwijslandschap.

Knelpunten

- **Drie figuren in het bestuurlijk scholenlandschap**

Indien de conceptnota onverkort in regelgeving zou worden omgezet zou dat betekenen dat bestaande samenwerkingen van onze scholen in de scholengemeenschappen zouden moeten worden stopgezet, en dat die voordelen en incentives voor onze besturen verloren gaan.

-> De kleine onderwijsverstrekkers zijn van mening dat er uit de drie voorgestelde figuren geen echte vrije keuze spreekt voor iedere school.

- **VVS en SBK niet mogelijk voor schoolbesturen OKO**

Aan de twee samenwerkingsvormen die in de toekomst beroep zullen kunnen doen op de voordelen, worden in de nota voorwaarden gekoppeld (leerlingennormen, regionaal ingebed, ..) die gedacht werden op maat van schoolbesturen met projecten die veel voorkomen en regionaal ruim verspreid zijn.

-> Deze beide figuren zijn op deze manier niet toegankelijk voor onze schoolbesturen omwille van de vele voorwaarden die hierbij worden opgelegd.

- **Individueel schoolbestuur is voor ons geen volwaardig alternatief**

Wij lezen in de conceptnota dat er geen verplichting tot bestuurlijke schaalvergroting is, uit respect voor de grondwettelijke vrijheid van onderwijs en om de rijke variatie aan pedagogische projecten te bewaren. Men dwingt niet tot schaalvergroting en behoudt de figuur van het individuele schoolbestuur.

-> Dat is positief, maar de figuur van het individueel schoolbestuur is geen volwaardig alternatief voor wie wil samenwerken, dat vandaag al doet, maar nu niet meer kan omdat de samenwerkingsvoorwaarden strenger worden gemaakt dan voorheen.

-> De vrijheid van onderwijs en van organisatie wordt op deze manier onvoldoende gewaarborgd.

- **Incentives gaan naar niet naar de OKO-scholen**

Schoolbesturen die samenwerken in een van de twee voorgestelde figuren, ontvangen volgens de conceptnota incentives en voordelen, wat hen in staat stelt een aantal taken samen beter te realiseren.

-> Veel van onze schoolbesturen willen samenwerken, maar de incentives worden voorbehouden voor wie aan de voorwaarden voldoet.

-> Indien er ook extra voordelen als gunstige rationalisatie- of programmatie-mogelijkheden zouden worden toegekend aan VVS of SBK, valt dat voor onze koepels extra moeilijk. Wij willen absoluut gelijke kansen bewaren om nog nieuwe initiatieven te kunnen nemen.

- **Bestuurlijk optimaliseren kan op vele manieren**

Wij zijn van mening dat schaalvergroting nergens in directe zin tot optimalisatie zal leiden. Wel kan, onder voorwaarden, de schaalvergroting nieuwe perspectieven openen. Waar niet aan die voorwaarden voldaan is en de nieuwe mogelijkheden niet goed benut worden, zal schaalvergroting ook daar niet tot 'beter bestuur' leiden. Daarom zijn ook de opgesomde voordelen betrekkelijk. Die voordelen worden niet 'vanzelf' door de schaalvergroting gerealiseerd en bovendien zijn er voor veel van de opgesomde items ook verbetertrajecten mogelijk zonder deze schaalvergroting.

-> De doelstelling (vergroten van schaal van besturen) van de hele operatie doet geen recht aan de diversiteit binnen het onderwijslandschap en biedt naar onze mening geen garantie voor optimalisering.

Elementen voor een oplossing

- Wij zijn van mening dat in een toekomstig onderwijslandschap het niet kan dat sommige verenigingen van schoolbesturen, omwille van hun specifieke minderheidspositie in het landschap, verstoken zouden blijven van de middelen die voor samenwerking worden voorzien. Wij leggen er ons ook niet bij neer dat de toekomstige plek voor al onze schoolbesturen zou liggen binnen de figuur van het individuele schoolbestuur.
- Wij vinden ons momenteel het best terug in het model van de VVS, maar er moet ruimte blijven voor een andere keuze. VVS zou een blijvende of hernieuwbare samenwerkingskeuze moeten kunnen zijn.
- In het verleden werd, in het kader van de vorming van de scholengemeenschappen, een regeling uitgewerkt die rekening hield met de specifieke positie van de kleine groepen. Dat zou ook vandaag kunnen gebeuren. De voorwaarden voor de vorming van bestuurlijke samenwerkingsverbanden (regio, aantallen, niveaus,...) kan worden aangepast aan de realiteit van minder voorkomende groeperingen.
- Onze voorkeur gaat naar een universele onderwijswetgeving die op een 'inclusieve wijze' zorg draagt voor een rechtvaardige behandeling van alle legitieme schoolbesturen. Scholen die werken vanuit specifieke levensbeschouwelijke en pedagogische concepten, zouden niet benadeeld mogen worden omwille van hun kenmerken.